

Bijlage leeswijzer programmadocumentatie

Bijgevoegd vindt u de documenten die ten grondslag liggen aan het besluit van de Raad van gouverneurs en de Raad van bewind van het ESM over het leningenprogramma aan Cyprus.

Het IMF stelt tevens documentatie op, die ten grondslag ligt aan het besluit van de IMF Board over een leningenprogramma voor Cyprus. De documentatie van het IMF is nog niet beschikbaar. Het IMF, de Commissie en de ECB werken nauw samen bij het opstellen van de documenten, waardoor de steundocumentatie naar verwachting in grote mate overeen zal komen.

Programmadocumentatie:

1) Memorandum of Understanding on Specific Economic Policy Conditionality

Dit document van de Commissie en de ECB omschrijft de gedetailleerde maatregelen die Cyprus zal nemen. Het MoU is opgesteld door de Europese Commissie, in samenwerking met de ECB en het IMF. Deze instellingen, de Trojka, zullen de conditionaliteit ook periodiek monitoren. Afhankelijk van de implementatie van de maatregelen wordt besloten over uitkeren van een tranche. De maatregelen in het MoU zijn gebaseerd op drie pijlers, te weten, maatregelen die de problemen in de financiële sector adresseren, budgettaire maatregelen en structurele maatregelen.

Maatregelen financiële sector (vanaf pagina 2)

Zoals reeds aangegeven in het verslag van de Eurogroep van 24-25 maart jl. (kenmerk BFB2013-986M) heeft de Eurogroep diverse randvoorwaarden aan Cyprus gesteld. Een van de voorwaarden is dat de aard (het business model) en de omvang van de Cypriotische bankensector worden aangepakt. Op basis van een uitgebreide waardering van de boekhoudkundige en economische waarde van de activa op de boeken van de Bank of Cyprus (BoC), Cyprus Popular Bank (CPB), Hellenic Bank en 63% van de coöperatieve banken, zijn er reeds stappen genomen om aan deze randvoorwaarden te voldoen.

Solvabele commerciële banken en coöperatieve kredietinstellingen met een kapitaaltekort kunnen, indien het niet lukt zichzelf met privaat kapitaal te versterken, een aanvraag voor financiële steun doen bij de Cypriotische autoriteiten. De Cypriotische autoriteiten zullen dan plannen voor herstructurering indienen bij de Europese Commissie. Deze plannen moeten in lijn zijn met de Europese regels voor staatssteun. Ook de voorwaarden en vergoeding van de staatssteun zal voldoen aan de EU-regels voor staatssteun. De banken die gebruik maken van staatssteun worden onderworpen aan specifieke regels, inclusief beperkingen aan de beloningen voor de leden van de raad van bestuur en de raad van commissarissen.

Versterken van financiële transparantie, toezicht en regelgeving

Zoals ook aangegeven in het verslag van de Eurogroep van 15 maart jl. zal een evaluatie uitgevoerd worden naar de implementatie van de anti-witwas maatregelen bij financiële instellingen. Het onderzoek is inmiddels van start gegaan en wordt uitgevoerd door een private partij, in samenwerking met Moneyval. Problemen die in de evaluatie naar boven komen worden geadresseerd als onderdeel van het programma. Het onderzoek moet afgerond zijn voor de uitkering van de eerste tranche aan Cyprus. Het MoU bevat maatregelen om toezicht en regelgeving in de financiële sector te versterken, onder andere op het gebied van coöperatieve instellingen. Toezicht en regelgeving van deze banken wordt in lijn gebracht met die van commerciële banken en de Cypriotische centrale bank zal de toezichtstaak overnemen van het Ministerie van Handel en Toerisme.

De kapitaalrestricties zullen geleidelijk en na consultatie met de Europese Commissie, de ECB en het IMF, worden afgeschaft. De maatregelen zullen niet langer gelden dan strikt noodzakelijk. Een *Monitoring Board*, bestaande uit de Europese Commissie, de Europese Banken Autoriteit (EBA) en de

Cypriotische autoriteiten, wordt opgericht. Deze *Monitoring Board* zal de implementatie van de tijdelijke kapitaalcontroles monitoren en evalueren.

Budgettaire maatregelen (vanaf pagina 11)

De budgettaire maatregelen zullen moeten leiden tot een primair overschot van 3% in 2017 en 4% in 2018, het zo snel mogelijk corrigeren van het buitensporigtekort, en de uiteindelijke convergentie naar een middellange termijn doelstelling van begrotingsevenwicht.

De maatregelen in het MoU bouwen voort op de reeds genomen maatregelen die Cyprus in november 2012 overeenkwam in consultatie met de Trojka voor de jaren 2013 en 2014. Het betreft hier onder andere verhoging van accijnzen en BTW, bevriezen van pensioen in de publieke sector en verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd. In het MoU committeert Cyprus zich aan de volledige implementatie van deze maatregelen en aan de maandelijkse evaluatie van budgettaire effecten van deze maatregelen. Ook deze maatregelen zullen worden meegenomen in de driemaandelijke beoordeling van de voortgang van het programma.

In het MoU zijn concrete additionele maatregelen gespecificeerd, zoals een verhoging van de vennootschapsbelasting van 10% naar 12,5% en een verhoging van de belasting op dividend en rente naar 30%. Cyprus zal de begrotingen voor de jaren 2014-2016 jaarlijks presenteren aan de Trojka, voordat deze wordt aangeboden aan het Cypriotisch parlement. Deze begrotingen moeten uiteenzetten hoe de gestelde budgettaire doelen voor het betreffende jaar behaald worden. De begrotingen gaan gepaard met een uitgavenplafond en een middellange termijn budgettair raamwerk.

In het geval van lager dan inkomsten of hogere sociale uitgaven, moet de regering extra maatregelen nemen om de gestelde budgettaire doelen te behalen. Gedurende de programmaperiode zullen eventuele meevallers gebruikt worden om de staatsschuld te verminderen.

Structurele maatregelen (vanaf pagina 14)

De structurele hervormingen die in het MoU zijn overeengekomen zijn onder andere gericht op het vergroten van de doelmatigheid van overheidsuitgaven en het begrotingsproces door middel van een effectief middellange termijn budgettair raamwerk conform het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur. Op het gebied van de arbeidsmarkt zal het systeem van automatische loonindexatie worden aangepast, zodat loonstijgingen meer in lijn zullen zijn met de groei van de arbeidsproductiviteit. Ook zal het pensioensysteem worden hervormd door onder andere een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd, een vijfjaarlijkse automatische aanpassing van de pensioengerechtigde leeftijd aan de levensverwachting vanaf 2018 en een malus op vroegpensioen. Op het gebied van de gezondheidszorg moeten hervormingen worden doorgevoerd om deze kosten te beperken en zullen hervormingen plaatsvinden om de belastingnaleving en -inning te verbeteren. Daarnaast worden hervormingen doorgevoerd om het functioneren en de efficiëntie van het openbaar bestuur te verbeteren, onder andere door het herzien van de omvang en de arbeidsvoorwaarden in de publieke sector. Het MoU gaat ook in op de benodigde privatiseringen van staatsbedrijven. Dit zal voor het einde van het programma 1 miljard euro moeten opleveren en in 2018 nog eens 400 miljoen euro. Voor de inkomsten en uitgaven van de exploitatie van gas zullen regels opgesteld worden die onder andere rekening dienen te houden met het belang van het terugbetalen van de staatsschuld. Er zal door de Commissie een Taskforce worden opgericht om Cyprus te assisteren met het implementeren van de structurele hervormingen.

2) Assessment of the public debt sustainability of Cyprus

Dit document beschrijft de de schuldhoudbaarheidsanalyse van de Commissie en de ECB, opgesteld onder begeleiding van het IMF. Het IMF stelt ook een schuldhoudbaarheidsanalyse op. De schuldhoudbaarheidsanalyse van de Commissie en ECB concludeert dat het voorliggende steunprogramma resulteert in een houdbare overheidsschuld voor Cyprus. De staatsschuld zal in 2020 naar verwachting uitkomen op 105% bbp.

3) Assessment of the actual or potential financing needs of Cyprus

Dit document geeft weer hoe het leningenprogramma voor Cyprus is opgebouwd. Het ESM en het IMF zullen voor maximaal 10 miljard euro aan leningen bijdragen om te voorzien in de financieringsbehoefte te voorzien van de Cypriotische overheid. Hiervan is over de programma periode circa 2,5 miljard euro voorzien voor herkapitalisatie van de financiële sector, inclusief een buffer indien de macro-economische en financiële sector resultaten slechter zijn dan verwacht. Circa 4,1 miljard euro is gereserveerd voor de aflossing van middellange en lange termijn staatsschuld. Circa 3,4 miljard euro is gereserveerd voor de financiering van het overheidstekort. Er is geen programmageld gereserveerd voor de herkapitalisatie van Bank of Cyprus en de afwikkeling van Cyprus Popular Bank.

4) Assessment of the risks to the financial stability of the Euro Area, note from the European Commission in liaison with the ECB

Dit document beschrijft de beoordeling van de Europese Commissie en de ECB waarom Cyprus in aanmerking komt voor financiële steun uit het ESM. Dit is in lijn met artikel 13 van het ESM-Verdrag.

5) Financial Assistance Facility Agreement

De *Financial Assistance Facility Agreement* (FFA) is een contract tussen het ESM en de steunontvangende lidstaat. In dit contract staan de leningvoorwaarden voor financiële steun beschreven. Het steunprogramma van het ESM zal drie jaar duren. De looptijd van de ESM-leningen aan Cyprus zal maximaal 20 jaar zijn, met een maximaal gemiddelde looptijd van 15 jaar. De betreffende rente en opslagen die Cyprus moet betalen zijn in lijn met de reguliere rentes en opslagen zoals opgenomen in de ESM-richtsnoer voor beprijzing die door de Raad van gouverneurs op 8 oktober 2012 is aangenomen¹. Naar verwachting zal de uitbetaling van de eerste tranche begin mei plaatsvinden.

6) Proposal for a financial assistance facility agreement for the Republic of Cyprus

Dit is het voorstel van de management Director van het ESM aan de Raad van gouverneurs van het ESM voor de financiële steun en bijbehorende leningvoorwaarden.

¹ Voor deze richtlijn verwijst ik u naar de website van het ESM, www.esm.europa.eu